

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 172. An & qualiter subsistat Matrimonium contractum sub conditione honesta de præterito, præsentem & futuro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

traderet, uxore qualibet integrè se tradente viro; non enim juri naturali repugnat, ob aliquem finem honestum pericula aliquorum damnorum permittere, sicut permittere potest innocentis occisionem, bonorum alienorum acceptionem; ita ferè Pont. Sanch. Laym. *LL. cit. Castrop. cit. num. 4.* sed neque polygamia ita juri naturæ repugnat, ut nullo casu cohonestari & licita fieri possit, sicut blasphemia, perjurium, mendacium; sive polygamia, non est ex proprio objecto suo intrinsecè mala, sed solum ex adjunctis ordinariè incommodis, quæ in certis casibus abesse, vel aliis mediis compensari possunt, Pirh. *l. c. citaris Sanch. ubi ante num. 8. Laym. num. 7. Covar. in epito. l. 4. p. 2. c. 7. §. 3. num. 1.* Unde jam inferitur, quòd tamen matrimonium unius mulieris cum pluribus viris fortè plura post se trahat incommoda, & repugnet primario fini matrimonii, qui est generatio prolis, utpote quæ incerta erit, & ex commixtione plurium vitorum impeditur, ut vel nunquam vel rarius subsequatur; item fini secundario, nimirum tranquillæ cohabitationi & paci conjugum; ubi enim multa

capita sunt unius corporis, nempe multi viri in familia, ibi innumera rixæ; propter quod & nunquam permillum in antiqua lege fuit tale conjugium unius famina cum pluribus maritis, Sanch. *l. c. num. 4.* &c. Nihilominus & Deum ex fine honesto ipsi noto dispensare quodque potuisse in tali polygamia unius famina cum pluribus viris Sanch. Laym. Pont. Castrop. *LL. cit.*

3. Resp. tertid: Certum esse dictam dispensationem seu concessionem plurium uxorum cessare à lege Evangelica, ut constar ex illo *Matth. 5. & 19.* ubi Christus matrimonium reduxit, ad primam sui institutionem. Castrop. *num. 5. juxta c. gaudemus, de divortii & Trid. sess. 24. c. 2.* Unde & infideles ad fidem conversi cogendi sunt, ut solum primam uxorem retineant aliis dimissis. Pirh. *l. c. num. 130.* Porro nulla deinceps consuetudine effici potest polygamia licita; quia nulla consuetudo juri divino & naturali derogare potest, Sanch. *cit. d. 8. num. 14. Pirh. l. c.*

TITULUS V.

De conditionibus appositis in desponsatione aliisque contractibus.

Quest. 172. An & qualiter subsistat matrimonium contractum sub conditione honesta de præterito, præsentente & futuro.

1. **R**esp. ad primum: Matrimonium celebratum sub conditione de præsentente vel præterito non suspenditur, sed actu contrahitur, vel non contrahitur, prout conditio existit vel non existit, conditio siquidem si præsentis est vel præterita, contractum non suspendit, sed purum relinquit; unde & talis contractus non est propriè conditionalis; cum natura conditionis sit suspendere actum, usque ad eventum illius. *Inst. de V. O. §. sub conditione.* Sed neque ut tale matrimonium actu valeat, non requiritur, ut conditionis existentia contrahentibus sit nota. Sanch. *l. 5. d. 7. Gasp. Hurt. d. 7. diff. 2. Castrop. p. II. §. I. num. 3. contra Cönnick, d. 29. du. I. num. 6.* Tamen enim nota non sit conditionis existentia aut præteritio, est tamen notus utriusque consensus sub conditionis existentia aut præteritione, non sub conditionis notitia. Neque etiam consentiunt in matrimonium sub conditione nobilitatis, V. G. vel virginittatis notæ, sed sub conditione nobilitatis existentis, adeoque consensus utriusque notus est, si nobilitas existat. Hoc verum est, quamdiu existentia conditionis nota non est, tamdiu non constare, an actu sit matrimonium. Sed nec prius consummari posse, & si prius habita copula tempore non existentis conditionis, matrimonium manere actu nullum & exinde non evadere actu validum.

2. Resp. ad secundum primò: Nullibi prohibitum (adeoque licitum juxta illud *gl. in c.*

inter corporalia, de translat. Epif. v. non invenitur; concessum intelligitur, quod expresse non prohibetur) contrahere matrimonium sub conditione non secus de futuro ac de præsentente ac præterito ignoto; ob plurima tamen incommoda consultum non esse contrahere matrimonium sub conditione de futuro nisi specialis urgeat causa aut necessitas, ut cum aliis Gobath. *tr. 9. num. 138.* suadens etiam parochis, ne tali matrimonio assistant.

3. Resp. ad secundum secundò: Matrimonium celebratum sub conditione honesta necessario furura, ac ut tali ab utroque contrahentium cognita non suspenditur à conditionis eventum: eò quòd talis conditio non tam ad suspendendum consentum, quàm ad ejus certitudinem demonstrandam apposita censi debet, ita ut sensus verborum sit; sicut certum est, hoc vel illud futurum, ita certum esse volo, me te accipere in uxorem. Sanch. *l. 5. d. 2. num. 6. Rebell. p. 2. de obligat. just. l. 2. q. 10. num. 13. Castrop. l. c. §. 2. num. 2.* Idemque esse de conditione contingente, infallibiliter tamen futura. V. G. si Antichristus venerit, docent, Sanch. *l. c. Castrop. l. c. Rebell. l. c. num. 14. contra Pont. l. 3. c. 1. num. 13. Henriq. l. 11. de mat. c. 12. num. 4.* &c. putantes suspendi consentum usque ad conditionis adventum propter incertitudinem, quo die eventura. V. G. quo die venturus sit Antichristus; verum non contrahitur sub hac incertitudine; cum non dicas te ducere Mariam, si intra tale tempus Antichristus nascatur; sed simpliciter; si Antichristus nascatur; quod certum est & infallibile, & sic cognitum.

4. Resp.

4. Reſp. ad ſecundam tertio: Matrimonium celebratum ſub conditione honeſta contingenter futura ſuſpenderit uſque ad conditionis eventum, Eſt communis, & expreſſe colligitur ex *c. de illis. c. ſuper eo. c. ſin. h. t.* Probabiliſ verò videtur, matrimonium tale adveniente conditione ſuſſiſtere, abſque novo conſenſu, ut Abb. in *cit. c. de illis. n. 5.* Sanch. *L. 5. d. 8. n. 5.* Cõn. *d. 29. du. 1. concl. 3.* & *Castrop. n. 5.* Nav. & alii contra Pont. *L. 3. c. 14. n. 3.* Henriq. *L. 11. c. 11.* Sotum in *4. d. 29. q. 2. a. 1. concl. 3.* S. Bonav. &c. Ratio reſponſ. eſt, quia conſentiens ex tunc in matrimonium ſub conditione futura verum conſenſum de præſente habet, qui, ſi adveniente conditione non fuit revocatus, eſt præſens moraliter, & omnino perfectus, & abſolutus, adeoque ſufficiens, non ſecus; ac contingit, dum matrimonium ſine conditione de præſente contrahitur. Sic enim prius conſenſum ſuum exprimit vir ſub conditione tamen imbibita; ſi mulier conſentiat, qua conſentiente, opus non eſt, ut vir denuo conſentiat; ſed ejus conſenſus, qui in ſe conditionatus erat ante mulieris conſenſum, redditur abſolutus & perfectus adveniente mulieris conſenſu. Huic ſententiæ favet *L. prior ff. qui prior. in pign. & l. hac vendito. ff. de contrah. empt.* ubi ſtatuitur, pactum initum ſub conditione, eâ adveniente firmum & ſtabile reddi abſque ulla additione. Neque conſenſus ille v. g. conſanguineorum ſub conditione diſpenſationis obtinenda eſt illegitimus; non enim eſt conſenſus inhabilium pro tempore, quo inhabiles ſunt, ſed potius pro tempore, quo habiles eſſe debent; ſiquidem poſita diſpenſatione & ſublato impedimento, tollitur omnis inhabilitas. Porro in eo non conveniunt AA. num ubi Trid. receptum, Parochus & teſtes intereſſe debeant, non tantum illi conſenſui matrimoniali conditionato, ſed etiam ipſi completioni conditionis. Negat id ipſum Sanch. *L. 5. d. 8. n. 24.* exemplo matrimonii contracti per procuratorem, in quo opus non eſt, ut Parocho & teſtibus conſtet de mandato procuratori dato. Uti etiam neceſſe non eſt, dum contrahunt conſanguinei, Parocho & teſtibus oſtendere diſpenſationem. Affirmat è contra *Castrop. n. 11.* cum Cõn. *d. 29. n. 15.* Hurtad. *de matr. d. 7. diff. 7. nu. 24.* eò quòd aliàs non aſſiſtant matrimonio; cum conſenſus ille conditionatus non conſtituat matrimonium, niſi eo tempore, quo impletur conditio. Unde etiam Parochus & teſtes aſſiſtere nequeunt tali conſenſui conditionato, niſi pro tempore, quo ſciunt conditionem impletam, ut Fagn. in *c. ſi conditiones. h. t.* apud Reiffenſt. *h. t. nu. 22.* Secus verò accidit in duobus illis exemplis adductis à Sanch. ſiquidem poſito mandato aut diſpenſatione, tamen ea ignota ſunt Parocho & teſtibus, illi adhuc præſentes ad ſunt conſenſui conſtituenti matrimonium, ſi mandatum & diſpenſatio exiſtunt.

Quæſt. 173. An & qualiter ſubſiſtat matrimonium contractum ſub conditione impoſſibili.

1. Reſp. Conditio impoſſibilis (ſecus ac accidit in aliis contractibus, excepta diſpoſitione ultimæ voluntatis, qui omnes propterea ſunt nulli, ut conſtat ex *S. Si impoſſibilis. Inſt. de inutil. ſtipul. & L. non ſolum, de A. & O.*) adjecta matrimonio illud non irritat, ſed rejicitur, habeturque pro non adjecta, ac proinde contractum matrimoniale purum relinquit. Sic expreſſe ſtatuitur in favorem matrimonii ſpecialiter *c. ſin. h. t.* uti

idem in favorem ultimarum voluntatum diſponitur. *S. impoſſibilis. Inſt. de hered. iuſt.*

2. Porro ut conditio impoſſibilis non vitiet matrimonium, requiruntur ſequentia. Primò, ut contrahentes (intellige, ambo, ſeu uterque, ut Sanch. *L. 5. de matr. d. 3. n. 12.* Pirh. *h. t. n. 17.*) ſciant, tam conditionem eſſe impoſſibilem, quam juſrejecere hujusmodi conditiones, ſeu habere pro non adjectis. Hujus enim utriusque ſcientiæ innititur diſpoſitio. *c. c. ſin.* dum enim Papa credit, contrahentes ignaros non fuiſſe impoſſibilitatis conditionis, & legis rejicientis illam à contractu, præſumit, non ſeridò, ſed joco adjectam, adeoque in eo caſu validum pronunciat matrimonium, quòd non faceret, ſed matrimonium haberet pro irrito, ubi manifeſtè conſtaret contrahentem ignorare vel impoſſibilitatem conditionis, vel legem rejicientem illam à contractu; adeoque præſumeretur contrahentem appoſuiſſe illam animo inhærendi ei. Ita docent *Castrop. p. 11. §. 3. n. 1.* Sanch. *L. c. nu. 11.* Pirh. *L. c. n. 18.* Ponc. *l. 3. n. 3.* quamvis de cætero, ubi dubia eſt contrahentium intentio, num ſeridò & ex animo, an joco tantum adjecta talis conditio impoſſibilis, Eccleſia præſumat adjectam eſſe ex joco, adeoque valere matrimonium, perinde ac ſi adjecta non fuiſſet, idque in favorem matrimonii, pro cuius valore in dubio ſemper judicandum eſt juxta *L. ult. de ſent. & re judic. Pirh. l. c.*

3. ſecundò, ut conditio ſit impoſſibilis ex natura, & non tantum de facto; cum ea, quæ ſpectatà hominum natura ſunt poſſibilia, non abſolute impoſſibilia, ſed difficilia vocanda ſunt; adeoque ad ea diſpoſitio illa Pontificia, utpote correctoria juris communis, extendenda non ſit; cum & juſ civile conditiones illas de facto ſolum impoſſibiles non rejicit ab ultimis voluntatibus. Ponc. *nu. 13.* *Castrop. nu. 2.* Idem dicendum de conditionibus ſolum impoſſibilibus ex accidente; & ex lapſu temporis; eò quòd & hæ non ſunt ſimpliciter impoſſibiles, adeoque neque ad has decretum illud correctorium juris communis extendendum non ſit. *Castrop. n. 4.*

4. Tertio: ut conditiones illæ impoſſibiles, non tam ſint de futuro, quam de præſente vel præterito; eò quòd hæ non ſunt propriæ conditiones, ſed demonſtrationes; Pontifex verò non rejiciat eas, quæ veræ conditiones non ſunt. *Castrop. n. 5.* Ponc. *n. 12.* Rebell. *de oblig. juſt. l. 2. q. 10. §. 4. in fine.* contra Sanch. *L. 5. d. 4. n. 3.* Covar. *4. decret. p. 2. c. 3. §. 2. n. 2.* ductos hac ratione, quòd tales conditiones impoſſibiles de præſente non rejiciantur ab ultimis voluntatibus, ex *l. ſi Mevia. ff. de hered. iuſt.* ubi hæc conditio: Si filia teſtatoris vivit; rejicitur, caſu quo teſtator nunquam filiam habuerit. Ad quòd tamen reſpondet *Castrop* in his, quæ pendent à jure poſitivo, non licere argumentari ad extendendum decretum correctorium.

5. Atque ex his jam videt, quid dicendum ad hoc, dum dicitur: conditio impoſſibilis adjecta contractui eſt potius ſignum diſſenſus; nempe diſtinguendum & concedendum: Si conditio talis apponatur relicta natura ſua, non autem ſuppoſita conſtitutione Eccleſiæ volentis, ſi contingat eam apponi, in dubio non attendendam à Judice; cum meritò præſumatur non curatam ab eo, quia eam appoſuit (niſi iſ aliud exprimat) qui contrahendo ſe conformare voluit Eccleſiæ; & quia circa alios contractus non eſt hæc Eccleſiæ conſtitutio, ideo in iis adhuc iſtiusmodi conditiones manent ſignum diſſenſus, quia relinquuntur ſuæ naturæ.